

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List; slovenskih delavcev v Ameriki.

ZA NEKAJ VEČ KOT
2c NA DAN DOBIVATE
"GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvzemli sobot,
nedelj in praznikov).
:: Čitajte, kar Vas zanima ::

Telephone: CHelsea 3-1242

Reentered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 19. — Štev. 19.

NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 28, 1941 — TOREK, 28. JANUARJA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

CIANO ODŠELNA FRONTA

Gen. Bardi zavzel mesto maršala Grazianija kot vrhovni poveljnik armade v Afriki

Največji politični dogodek, kar se tiče Italije, je bil naznanjen sinoči v kratkem sporočilu, ki pravi, da je šel vnanji minister grof Galeazzo Ciano na fronto.

Kot pravi poročilo United Press iz Rima, je Mussolini "poslal" grofa Ciana na fronto.

To si je mogoče razlagati na različne načine, toda dejstvo je, da je Mussolini vedel, da je pet let kot zaupnik svojega tasta vodil vnanjo politiko Italije, za daljši čas pustil svoje mesto. Sicer se vedno ostane vnanji minister, toda svojega mesta ne bo mogel opravljati, ko bo vozil svoj aeroplan na grški ali afriški fronti. Vsled tega je tudi mogoče sklepati, da bo Mussolini sam vodil vnanjo politiko.

Kratko poročilo se glasi: "Minister za vnanje zadeve, Galeazzo Ciano, polkovnik v zračni sili, je prevzel poveljstvo skupine bombnikov v zoni operacij."

Grof Ciano je s tem sledil zgledu nekaterih svojih tovarišev v vladi, ki so tudi šli na fronto. Ti so: Renato Ricci, minister za korporacije; Tullio Cianetti, podtajnik za korporacije in Roberto Farinacci, državni minister.

Grof Ciano je vodil Italijo za Mussolinija skozi dobo oblikovanja osi s Nemčijo, skozi špansko državljansko vojno in sedaj skozi veliko vojno. To je bila doba velikih triumfov in zadnjih porazov.

Italjanski javnosti pač ne bo mogoče prepričati, da ne bi po svoje razlagala odhod vnanjega ministra, toda sedaj je samo mogoče reči, da je prišla Italija do kraja, ko je treba odločiti velike in važne stvari, tako v notranji, kot v vnanji politiki.

Grof Ciano je zelo spreten pilot in se je bojeval skozi vse abesinsko vojno kot major zračne sile.

Neko poznejše poročilo pravi, da v Rimu ni bilo naznanjeno, kje se bo grof Ciano, ki je bil "poslan" na fronto, bojeval, ali v Albaniji, ali v Libiji, ali pa kje drugje v Afriki.

Najbrž pa bo poveljeval "desperata" (obupnemu) škadronu v Albaniji.

Grof Ciano je po činu najvišji državni uradnik, ki se bo dejansko vdeležil vojne, več nižjih uradnikov in tudi fašističnih voditeljev je že na fronti. Ravno tako je bilo naznanjeno, da sta pri zračni armadi dva Mussolinijeva sina Bruno in Vittorio, toda ni znano, ali sta v Albaniji, ali pa v Afriki.

Ciano je kriv grške vojne

Dasi je 16. decembra, 1939 grof Ciano v zbornici fašistov in strok povedal, da je nemškemu vnanjemu ministru Joachim von Ribbentropu rekel, da Italija še tri leta ne bo pripravljena na vojno, je navzlic temu jeseni lanskega leta prepričal Mussolinija, da je primeren čas, da Italija vpade na Grško. Rekel mu je, da je diplomatsko uredil vse, da bo grška Metaxova vlada takoj odstopila, ko bo začutila italjansko oboroženo silo in da bo prišla bolj pohlevna vlada, ki bo pripravljena dovoliti Italiji, da se poslužuje važnejših grških pristanišč in letališč v svoji vojni proti Angliji.

In Mussolini je šel v vojno proti Grški, ne da bi se prej o tem posvetoval z Nemčijo. Toda položaj je v vsakem dnevu postajal slabši. Vsled tega je uradna Nemčija mnenja, da je grof Ciano odgovoren za grško vojno. In istega mnenja je tudi Mussolini in je zaradi tega svojega zeta "poslal" na fronto.

Maršal Graziani

odstavljen

Turška radio postaja v Ankari je vjela poročilo, da je Mussolini odstavil maršala Rudolfa Grazianija kot vrhovnega poveljnika italjanskih armad v Afriki.

Poročilo iz Ankare pravi, da je bil na Grazianijevo mesto imenovan general Bardi, ki se je posebno odlikoval v vojni v Abesiniji.

0 nemirih v Italiji

Navzlic opetovanemu italjanskemu uradnemu zanikanju naznanjajo poročila z Rakeke velike nemire v Italiji. Po tem poročilu skušajo nemški vojaki in nemška tajna (Gestapo) policija zatreti nemire v Milanu, Turinu in po drugih mestih severne Italije.

Ta poročila prihajajo iz Italije čez mejo v Jugoslavijo iz inozemskih diplomatskih in vojaških virov.

Na Rakek in v Beograd je bilo poročano, da se v Turinu in Milanu nadaljujejo areta-

cije "osumljenih častnikov in črnosrajčnikov." Ravno tako je bilo že tudi aretiranih mnogo delavcev po raznih tovarnah.

V teh nemirih je bilo ubitih "mnogo" ljudi, toda števila ni mogoče dognati.

Poročevalec lista "The New York Times" je svojemu listu iz Beograda telefonično sporočil, da je od vojaških in diplomatskih krogov prejel potrdilo, da so bili v petek v Milanu

(Nadaljevanje na 4. str.)

Onstran morja

Eksplozija v škotski municipijski tovarni

V angleškem parlamentu je bila podana naslednja izjava: — Ministrstvo za preskrbo z obžalovanjem naznanja, da se je pripetila v neki škotski municipijski tovarni velika eksplozija, ki je zahtevala štiri človeške žrtve. Uvedena je bila natančna preiskava. Materialna škoda ni posebna.

Novi laški industrijski diktator

Bivši minister Renato Ricci, ki je bil nedavno imenovan za italijanskega industrijskega diktatorja, je odpotoval na fronto. Pravi, da se hoče na lastne oči in na licu mesta prepričati, česa manjka laški armadi.

Bonus za angleške delavce

Narodno razsodišče je odredilo, naj dobi milijon angleških pristaniških in municipijskih delavcev 75 centov bonusa na teden. Njihova redna tedenska plača je 17 dolarjev.

Unije so zahtevale zanje še nekaj drugih ugodnosti, toda zahtevi ni bilo ugodeno.

Rusija se postavlja s svojo močjo

Ob 17. obletnici smrti Nikolaja Lenina je rusko časopisje s ponosom opozarjalo na uspešnost ruske nevtalnostne politike ter vedno naraščajočo moč boljševiškega režima.

Časopisje pravi, da zasleduje Rusija politiko miru in nevtalnosti kot sta jo začrtala Lenin in Stalin.

Smrtna kazen za vojne dobičkarje

Nemško justično ministrstvo je odredilo, da bodo vojni dobičkarji v najskrajnejših slučajih kaznovani s smrtjo. Sodišča so dobila naročila, z vojnimi dobičkarji najstrožje ravnati. Navzlic strogim odredbam se je vojno dobičkarstvo v Nemčiji zadnji čas zelo razpaslo.

Nenavaden vzrok umora

V Miami Beach je 35 letni Stanley Sykes iz New Yorka umoril 40 letnega šoferja Jacka Beansa iz Akrona, Ohio.

Na policiji je izpovedal: — Z Meansom sva skupaj stanovala. Celo leto je rabil mojo krtačico za zobe, glavnik in bričev. Slednjič se mi je zdelo vse to že malo preveč, pa sem ga pohljadal.

Policija domneva, da ga je umoril v pijanosti, kajti v stanovanju je našla več praznih in napolpraznih steklenic.

MUČENICA SE JE MAŠČEVALA

Farmer je svojo ženo vpregal v plug ter pretel nji in otrokom s smrtjo. — Potrpežljivost ji je priklopela do viška. — Spečega moža je ustrelila v hrbet.

Petnajst milj severno od Portsmoutha v državi Ohio je živel 42 letni farmer Lee Pauley s svojo ženo in petimi otroci.

Njegova tridesetna žena je prišla te dni v urad šerifa Earla Brandela ter mu rekla: — Zaprite me in kaznujte. Ravno sem ustrelila svojega moža.

Nato mu je povedala pretresljivo zgodbo. Koj po poroki jo je začel mož preganjati. Rodila mu je pet otrok. Najstarejša Ollie je stara štirinajst let. Ni pa preganjal samo žene, pač pa tudi otroke. Ko se je lani vrnila žena po prestani operaciji iz bolnišnice, ji ni privoščil par dni počitka. Baš nasprotno: prvi dan jo je

vpregel v plug in z bičem tolkel po nji. Vpričo sosedov je ženi in otrokom pretel s smrtjo. Reva je vedela, da ne more dolgo prenašati teh peklenjskih razmer in v nji je dozorel sklep, da se mora divjaka znebiti. Puška je bila pri hiši, potrebne patrone je pa kupila.

Ko je mož spal, se je žena v spremstvu svoje hčere Ollie približala njegovemu ležišču in ga ustrelila v hrbet.

Dostavila je, da je bila vzrok moževega obnašanja strašna, toda povsem neutemeljena ljubosumnost. Zadnja leta se je začel tudi vdajati pijanč.

Nesrečnico so zaprli do nadaljnjega zaslišanja.

Milijoni za uniforme

Predsednik Roosevelt je prosil kongres, naj takoj dovoli 175 milijonov dolarjev za nakup uniform, spodnjega perila in čevljev za 1 milijon 400 tisoč vojakov.

Dolgo je čakala

V Syracuse, N. Y., je vložila prošnjo za prvi državljanski papir 97 letna Christina Traub, ki se je leta 1862 priselila iz Nemčije. Pravi, da jo je strašno jezilo, ker se je morala registrirati kot inozemka.

Šestletni predsedniški termin

Republikanski kongresni k Tinkham i z Massachusetts predlaga k ustavi poseben amandment, naj bi noben predsednik ne smel služiti več kot en termin, termin naj bi trajal šest let.

Nesreča v premogovniku

V nekem premogovniku v Hazelton, Pa., je padla prejšnji teden debela plast premoga. Skoro dva dni je trajalo, predno so tovariši priklopali do ponesrečenec. Bila sta tako zmečkana, da ju ni bilo mogoče spoznati.

Viljemov rojstni dan

Brez kakih svečanosti in brez vsakega bleska obhaja danes (ponedeljek) na gradu Doorn na Holandskem svoj 82. rojstni dan bivši cesar Viljem II.

Viljem niti najmanj ne misli no to, da bi še kdaj zapustil Doorn, kjer živi od leta 1918, ko je pobegnil iz Nemčije na Holandsko.

"Starega drevesa ni mogoče presaditi," vedno pravi, kadar ga kdo vpraša, ako name-rava še kdaj iti v Nemčijo.

Bivši cesar je zdrav in se zelo zanima za sedanjo vojno. V njegovi kadični sobi je na veliki mizi razgrnjen zemljevid Evrope in Afrike ter na njem zasleduje sedanje boje, ter prestavlja male zastavice, kakor se premikajo armade.

Delavske Vesti

Nova tovarna za letala

Brewster Aeronautical Corporation namerava zgraditi v Bucks okraju v bližini Philadelphije eno največjih tovarn za letala v deželi.

Del tovarne bo začel obratovati že 1. julija. Vsak dan bodo zgradili šest letal. Pozneje bo v tovarni zaposlenih deset tisoč mož.

Roosevelt o štrajkih

Pred nekaj dni je rekel predsednik Roosevelt časnikarjem, da je bilo v vojni industriji doslej le malo štrajkov ter da je položaj na delavskem trgu v splošnem zelo zadovoljiv.

Časnikarji so ga vprašali, kaj misli o štrajku pri Allis-Chalmers tovarnah v Milwaukee, kjer zahtevajo delavci, naj prizna kompanija CIO unijo. Kompanija ima za 26 milijonov dolarjev vladnih naročil.

Roosevelt je odvrnil, da vlada ne zasleduje z ozirom na štrajke nobene enotne politike in da vsak slučaj posebej obravnava.

Demokratski kongresnik iz Virginije, Smith, je ponovno dokazal, da ni kdove kako navdušen prijatelj organiziranih delavcev. Dejal je, naj bi vlada ne dala naročil nobeni tovarni, kjer morajo delati samo unijski delavci.

Nikogar bi ne smeli siliti pristopiti v unijo, da bi smel delati za domovino, — je izjavil Smith, ki ima prav posebno na piki tiste kompanije, katere grade barake za armado. Smith pravi, da delavci sploh ne dobi dela pri takih projektih, če ni unijski član.

Forda skušajo oprati

Poličjski department v Newark, N. J., je že sklenil z Griggs Motor Sales Corporation pogodbo za nakup 15 radio kar. Pogodba je bila pa v zadnjem trenutku preklicana zaradi protesta nekaterih CIO voditeljev, ki so izjavili, da bi bilo nedopustno kupovati kare od izdelovalca, ki krši delavsko postavo. Griggs Motor Sales

med 260 ljudmi eden sladkor-no bolezen.

Company prodaja namreč Fordove izdelke.

Proti temu je nastopil Geo. B. Turner, odvetnik Ford Motor Company ter prosil newarsko mestno komisijo, naj se premisli in naj kare navzlic temu kupi.

S tem izvajate nekakšen bojkot proti Ford Motor Co. — je rekel Turner komisarjem, in če boste vztrajali na svojem stališču, sploh ne boste mogli kupiti kar, kajti v deželi je le malo kompanij, ki niso zakrivile tistega, kar očitate Ford Motor Company.

Zaobljuba organiziranih delavcev

Organizirani delavci, spadajoči k AFL in CIO unijam, so obenem z zastopniki Reynolds Metal Company izjavili, da bodo posvetili vse svoje sile narodno-obrambnemu programu. To je nadvse izrazil zgled tesnega sodelovanja med delavci in kompanijo. Zaobljubo je podpisalo 16 AFL in CIO voditeljev, zastopajočih 13 unij in delavskih organizacij, v imenu kompanije jo je podpisal predsednik R. S. Reynolds.

Kompanija ima zaposlenih v dvanajstih tovarnah sedem tisoč oseb. Ustanovljena je bila leta 1928, in izza tistega časa ni bilo pri nji niti enega štrajka.

Reynolds Metal Company je največja neodvisna producentka aluminija v Združenih državah.

Zaobljuba se glasi:

Za svojo največjo dolžnost smatramo ohraniti znanjem pravico življenja v svobodi in demokraciji. Vsa sredstva in možnosti Reynolds Metals Company so 24 ur na dan in 7 dni na teden na razpolago produkciji močnih aluminijatih zlitin, potrebnih za obrambni program.

Vsi uslužbeni in vsi uradniki te družbe se zavezujejo izpolniti to obljubo. Kot Amerikanci ne moremo storiti manj; kot ljudje ne moremo storiti več.

Med podpisniki so zastopniki lokalne AFL unije, International Association of Machinists in CIO odbora za organiziranje jeklarjev.

(Nadaljevanje na 2. str.)

SPREJEM ANGLEŠKIH LETALCEV NA GRŠKEM

Prizor v nekem grškem pristanišču, ko so dospeli prvi angleški letalci, da se pridružijo grški vojski v njeni borbi proti Italiji.

"GLAS NARODA"
(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation),
Frank Scharf, President; J. Lapeta, Sec. — Place of business of the
corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$6.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za četrt leta \$1.50.— Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—
Za tiskarstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 2-1242

BODOČNOST BO POKAZALA

Prejšnji teden je Franklin D. Roosevelt nastopil svoj tretji predsedniški termin. Pri tisti priliki je imel političen govor, ki je bil mojstrovina govorniške umetnosti.

Ni govoril zase in ne za milijone ameriškega naroda. Govoril je vsemu svetu tudi v imenu zaslužjenih evropskih narodov, ki morajo pod nacistično diktaturo molčati. Govoril je v imenu tistih, ki se nočejo vdano vkloniti sistemu tiranstva.

Ali usode, ki jih je zadela, res ni bilo mogoče odvrniti? Na čem temelji tista svojevrstna vera v potrebo in obstoj diktature, ki igra danes v evropskem političnem življenju tako veliko vlogo?

Najbrž temelji na občudovanju vojnih uspehov, na prepričanju, da je z zmagovitim orožjem mogoče vse doseči.

Vprašati je pa treba, če je orožje diktatorjev res že izvojevalo zmago.

Kdorkoli pozna položaj, mora odkritosrečno odgovoriti, da ne. Do danes so nacistični vojskovodje samo nekaj dokazali, da namreč vlada, ki se leta in leta pripravlja na vojno, ponavadi v prvih bitkah zmaga in mora zmagnati.

Drugega pa niso dokazali, najmanj pa, da se jim bo posrečilo zmagati v zadnji, odločilni bitki. In vprašanje je, če bodo mogli obdržati tisto, kar so z orožjem in z intrigami osvojili.

Nemška diktatura pa doslej tudi še ni izvojevala nobene moralnega uspeha. Doslej se ni še noben podjarmljeni narod "spreobrnil" k nacizmu. Niti Norvežani in Danci, ki se vendar smatrajo za germanski narod, se niso prelevili, še toliko manj pa Belgijci, Francozi, Čehi in Poljaki.

Na branik demokracije je stopil anglosaški narod, ki so ga zaradi njegove demokracije diktatorji tako zelo podcenjevali in zaničevali. Preizkušnja se bo šele završila.

Demokracija je živa in sicer dosti bolj živa, kot je diktatorjem v Rimu in Berlinu povšeči.

Angleški imperij je začel šele leta 1939 s svojo sistematično delavnostjo, dočim je začel Hitler že leta 1933 strinjati vse sile za vojno.

Združene države so začele slično delo še kasneje, namreč leta 1941.

Dosti je bilo zamujenega, toda priprave se vrše. Posledice teh silnih priprav bodo kaj kmalu občutili nasilniki centralne Evrope.

Razlika je namreč, napadati in podjarmljati z bliskovito vojno slabo pripravljene slabotne sode, ali pa imeti opravka s svetovnimi narodi, ki imajo na razpolago neizmerno industrijsko silo, neizčrpne naravne vire in glavno potrebo za vojno — denar.

Bodočnost bo pokazala, kdo se bolje in vztrajneje bori: svobodni narodi ali brezpravni sužnji.

Poglavitna razlika je pa v tem: Nacistična Nemčija je svoje vojne sile že stoodstotno mobilizirala, dočim jih je Anglija mobilizirala komaj petdeset odstotno. Zdaž šele rezerve razvija.

Za Anglijo je pa najvažnejši faktor te vojne — Združene države, ki so doslej vrgle na tehtnico komaj pet odstotkov svojih vojnih moči.

Diktatorji se že zdaj tresejo pred trenutkom, ko bo pripravljenih še nadaljnjih petindevetdeset odstotkov.

Demokracije so torej še jako žive in zelo čvrste. Žive, ker so, po zahtevu predsednika, globoko vkoreninjene v preteklosti.

Demokracije so v poldrugem stoletju uspešno prestale celo vrsto hudih kriz, ki jih bodo komaj nekaj let stare diktature šele morale prenesti, ako bodo sploh tako dolgo živele.

Baš svobodnim državam, je rekel predsednik, je bilo mogoče vso silo svojih narodov vreči na tehtnico. Svobodna sila, ki je plod demokracije, je močnejša kot pa prisilni sistem diktature, v kateri nima noben podložnik pravice soodločevati.

To je bilo bistvo smotrenega predsednikovega govora. Konec se je pa glasil:

— Mi se ne bomo umaknili, mi ne bomo obstali. Kot Amerikanci bomo, v službi naše dežele, korakali naprej.

DELAJSKE VESTI (Nadaljevanje s 1. str.)

Podpora nezaposlenim

Iz glavnega mesta newyorške države poročajo, da so dobili newyorški nezaposleni v dveh letih in enajstih mesecih (odkar je v veljavi postava za zavarovanje proti nezaposlenosti) 266 milijonov, 442 tisoč dolarjev zavarovalnine. Samo lani je bilo poslanih nezaposlenim nad osem milijonov dolarjev.

Sedeča stavka pri Bethlehem Steel

Iz Bethlehem, a., so sporočili uradniki Bethlehem Steel Company, da je v treh njenih tovarnah zastavkalo nekaj sto delavcev. Najbrž gre v tem slučaju za nekakšno sedečo stavko.

OIOje že pred tedni začel splošno organizacijsko kampanjo pri Bethlehem Steel Co.

35-letnica delovanja za odpravo otroškega dela

Agitacija za državne in federalne zakone o otroškem delu je doprinesla znatne uspehe od pro-lavge prvega Child Labor Day, ali cilja se ni dosegla.

Poslednji tedenski zvršetak v mesecu januarju — od sobote 25. do ponedeljka 27. jan. — označuje vsakoletno obletnico dneva otroškega dela — Child Labor Day. — V vsaki državi širom dežele šole, cerkvene skupine, ženske organizacije in druge organizacije vdeležijo se prosvetnih prirediteljev pod vodstvom Child Labor Committee.

Prva državna zakonodaja za regulacijo zaposlovanja otrok v tovarnah je bila prvič uvedena v državi Massachusetts leta 1866. Leto kasneje je ista država sprejela drug zakon glede šolske obveze in urad dela otrok v tovarniških in mehaničnih podjetjih. Kasneje je mnogo držav uvedlo zakone, ki so prepovedali ali urejali delov otrok po vzoru države Massachusetts. Dandanes vse države razen desetorice imajo kake postavbe o otroškem delu. Večinoma se te postavbe priznajo kot nedostatek, pomaaglje so v kolikor toliko vendarle, daš vsebujejo mnogo prilagoditve in zlorabi s strani kršiteljev svrhe take zakonodaje.

Agitacija za federalne postavbe o otroškem delu se je pojavila pred kakimi štiridesetimi leti. V zvezi raznim poskusom ni prišlo do znatnega napredka do leta 1924. V tem letu je kongres sklenil predložiti državam ustavno spremembo (Constitutional Amendment), ki bi dal kongresu oblast "omejiti, vrediti ali prepovedati delo oseb pod starostjo 18 let." Ostro nasprotovanje znatno s strani velikih zaposlovalcev otroškega dela je uspelo preprečiti vsestransko odobrenje ali ratifikacijo tega amandamenta s strani posameznih držav. Leta 1924 je ratificirala le država Arkansas, leta 1925 pa Arizona, California in Wisconsin.

Nasprotniki proti amandamentu so dozdnevno zmagali, kajti le dve drugi državi sta ratificirali pred 1. 1933. Depresija pa je tedaj vzbudila novo zanimanje za amandament. Po

gled na otroke, ki so delali za majhne mezde, dočim so starši bili nezaposleni, je gotovo imel velik vpliv in v enem samem letu je 14 več držav ratificiralo ta zakon. Od tedaj je število držav naraslo na 28. Le v državah, ki tvorijo takozvani "Solid South" v Vermontu, v Massachusetts, Rhode Island, Connecticut in New Yorku izmed industrijskega severozhoda in v treh centralno-zapadnih državah je amandament ostal neratificiran. Ker je treba odobritve treh četrtin vseh držav, da pride amandament v krepost, je treba torej še odobritve s strani osmih držav.

Federalni zakon o mezdah in urah (Wage and Hour Act), ki je sedaj dve leti star, tudi vsebuje nekoliko določb glede otroškega dela. Ker ta zakon velja za vse Združene države in ima prednost pred državnimi zakoni, je mnogo storil, kar se tiče odprave raznih zlorab otroškega dela.

Odkar je bil proslavljen prvi Child Labor Day, so se izvršile radikalne spremembe, kar se tiče otroškega dela. Mnogo najhujših zlorab je izginilo za vselej, kakor naglašata National Child Labor Committee, ali še vedno mnogo ti-očin otrok je še vedno zaposlenih ob razmerah, ki ogrožajo njihovo zdravje in vzgojo.

Izmed velikega števila otroških delavcev, ki nimajo še nikake zaščite zakona in za katere se Child Labor Committee, pod pokroviteljstvom katerega se proslavlja ta Child Labor Day, energično poteguje, je od 500,000 do 600,000 otrok zaposlenih v poljedelstvu, veliko število otrok v industrijskih znotraj držav, kot v malih pekarnah, restavracijah, prodajalnicah, hotelih in v hišnih službah, skoraj četrt milijona prodajalcev časopisov in mnogo otrok v starosti od 16 do 18 let, zaposlenih za majhne plače v nevarnih obrtih.

ŠIVALKE, —

izvežbane, dobe delo na slavnih pod zelo dobrimi pogoji pri: THE NEW SCHACHTER HAT CORP., 1. W. 39th ST., NEW YORK CITY (2x)

Najboljši prijatelj

v nesreči vam je:

SLOVENSKA NARODNA PODPORA JEDNOTA BRATSKA, DELAVSKA PODPORA USTANOVA

Sprejema moške in ženske v letih od 16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

ČLANSTVO: 52,000

PREMOŽENJE: \$8,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan:

2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Rojake prosimo, k o pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno

VELIKE POVODNJI V BOSNI.

Kakor poročajo iz Sarajeva, že štiri dni po vsej srednji Bosni in Hercegovini silno dežuje. Zaradi tega so reke zelo narasle. Miljacka je tako narasla da je prestopila svoje bregove in se razlila po sarajevskem polju. Poplavlila je ogromne komplekse zemljišč od železniške postaje Stuk do izliva v Bosno. Čez nekatere lesene mostove v Sarajevu je prehod prepovedan, ker je nevarnost, da bo voda odnesla mostove. Iz Rogatice poročajo, da je reka Rakitnica silno narasla. Vsi mostovi so pod vodo. Mesto je razdeljeno v dva dela, med katerima ni nobene zveze. Nadsto hiš je voda poplavlila. Številni prebivalci pritličnih stanovanj so zapustili svoje domove in se preselili na varnejša mesta. Gasilci so stalno pripravljeni in nudijo pomoč, kjer je potrebna. Dežuje še vedno in Rakitnica prinaša čez dalje večje množine vode. Na vseh železniških progah je oviran promet, ker je deževje povzročilo številne zemeljske plazove. Na progi Ustiprača—Poča med postajama Ustiprača in Kopčico se hudourniki nanesli na progo velike množine zemlje in je večji del proge zatrpan. Podobno je na progi Banja—Stijena. Oo progi Doboj—Tuzla je neki potok tako narasel, da je preplaval progo. Voda stoji na progi pol metra visoko in je res promet onemogočen.

Naglo naraščanje Save in njenih bosanskih pritokov je spravilo Bosansko posavje posebno med Brčkim in Bosanskim Šancom v kritičen položaj. Rečici Tolia in Tinja sta poplavlili velike komplekse zemlje. Sava je pri Bosanskan Šamcu dosegla 750 cm nad normalo. Največja nevarnost je pri vasi Krepišću, kjer je nasip precej slab in grozi nevarnost, da ga bo Sava porušila. Med številnimi vasi je promet samo s čolni.

Pri Varašdinu je Drava prestopila svoje bregove in poplavlila zemljišča daleč na okrog.

Peter Zgaga

IZ DOMAČEGA ZELNIKA

Rojakinja mi piše:

Dragi Zgaga: Prihodnji mesec imamo tukaj veliko maskarado. Saj veš, v predpustnem času radi malo ponorimo, pa naj bomo stari ali mladi. Igrali bosta dve godbi. Ena v spodnji dvorani, kjer bodo stari plesali polke in valčke, ameriškanska bo pa v zgornji dvorani, kjer se bomo bolj po modernu vrtili. Jaz bom v zgornji dvorani med ta mladimi, saj mi niso leta nikjer zapisana, sploh sem pa nekoč brala, da je človek toliko star, kolikor se starega naredi. Nekaj modernih plesov sem se že naučila. Z mesarjevim bojsem se jih učiva, ko mi prinese dopolne, ko ni moža doma, meso za večerjo. Kozarec vina ima rad, saj veš, ker je vedno v samem mesu, no, vina imamo pa pri nas hvalabogu dovolj. Gramofon navija, pa plešava. O, plesati pa zna. Dobil je že dva kontesa in je rekel, da se bo sploh samo plesu posvetil, ker se mu zdi, da ga bo gospodar kmalu zapodil. Sicer si pa ne smeš nič slabega misliti.

Za Ilijaševičevim trgom je voda vdrla v petnajst hiš, kjer stoji meter visoko. Ponemok so morali promet čez Dravo ukiniti. Pri Ormožu je Drava narasla za tri metre, pri Varašdinu pa za 3.40 m. Potoki Bednja, Plitvica in Krupina so poplavlili vsa polja okrog Ivanjca. Prav tako je pod vodo vsteren od Konjščine do Zaprešice. Povodenj je naredila ogromno škodo kmetom.

ZASTOPNIK NA POTOVANJU

Naš zastopnik Mr. John Žust iz Midway, Pa., sedaj potuje po Westmoreland County v državi Pennsylvaniji ter je opravičen pobirati za "Glas Naroda" naročnino. Rojakom priporočamo, da mu ugrede v tem oziru na roke.

Mr. Žust pa poleg tega tudi prodaja sadno in drugo drevje ter razne cvetlice. Zastopa dobro znano trdko in ako rojaki kaj potrebujejo za svoje vrtove, lahko naročajo od Mr. Žusta.

Uprava "Glasa Naroda"

DARILNE POŠILJATVE v JUGOSLAVIJO in ITALIJO

100 DIN	\$ 2.00	
200 DIN	\$ 3.95	
300 DIN	\$ 5.75	
500 DIN	\$ 9.00	V DINARJIH
1000 DIN	\$17.50	
2000 DIN	\$34.00	
5000 DIN	\$82.50	
50 LIR	\$ 2.85	
100 LIR	\$ 4.85	
200 LIR	\$ 9.20	
300 LIR	\$13.50	
500 LIR	\$21.75	
1000 LIR	\$43.00	
2000 LIR	\$85.00	

Ker zaradi položaja v Evropi parniki ne redno vozijo, tudi za izplačila denarnih pošiljatev vzame več časa. Zato pa onim, ki žele, da je denar naglo izplačan, priporočamo, da ga pošljejo po CABLE ORDER, za kar je treba posebej plačati \$1.—.

Vaš razmer v Evropi ni mogoče v Jugoslavijo in Italijo nakazati denarja v DOLARJIH, temveč samo v dinarjih oz. lirah. Isto velja tudi za vse druge evropske države.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
POTNIŠKI ODDELEK
216 West 18th Street, New York

Saj je še otrok. Komaj dvajset let je star. Jaz bi bila lahko njegova mati, pa se je tista leta bučar v zadnjem hipu premislil in je neko ajriško vzel. Torej plesati znam in sem za maskarado vsa navdušena, le tega ne vem, kako naj se oblečem in napravin. Kaj smešnega bi rada imela na sebi, kajti za najbolj smešno masko je deset dolarjev nagrade. In kaj naj denem na obraz, da me ne bi nihče poznal? Ti, Zgaga si tič v takih rečeh, in vem, da mi boš še najboljše svetoval.

Te pozdravlja itd.

Odgovor na tako vprašanje je težak, dober svet pa še težji. Navzlic temu bom pa poskušal.

Glede obleke je stvar taka, prijateljica. Gotovo si imela pred tremi ali štirimi leti kakšno novo obleko. Ker si dala zanj najmanj 7 dolarjev 99 centov, je nisi, ko ni bila več moderna, po treh mesecih zavrgla, ampak si jo kam spravila za spomin na čase, ko so te vsi vprek hvalili, kako lepa si v nji. In res si bila lepa v nji. Zenske so te same zelene zavisti kar postrani gledale, možki so pa šli za teboj kakor—no, sam ne vem, kako bi rekel.

Tisto obleko torej še imaš. Obleci jo in pojdi v nji na maskarado. Garantiram ti, da se ti bo vse smejalo. Prva nagrada ti je torej zagotovljena.

Kajti ni je bolj smešne stvari na svetu—vsaj po ženskih nazorih, kot je leto dni stara plesna obleka.

In vprašaj me, kaj bi si dela na obraz, da bi te nihče ne poznal?

..To je dosti lažje svetovati. Nič si ne deni, prav nič. Niti pavdra, niti ruša, nobenih masčob, nobenih farbic. Taka se pokaži na veselici, kakršna si zjutraj, ko iz postelje vstaneš.

Verjeti mi smeš, draga, neznanja prijateljica, da te ne bo nihče, prav nihče spoznal.

Pred leti so me pri neki slovenski družini pridržali za večerjo.

Nisem sicer kdove kakšen jedec, toda vabilu sem se odzval, ker mi je družba prijala.

Gospodinja je bila skuhala golaž. Pravi madžarski golaž, pekoč in rdečkaste barve. Okusna jed, da malo takih.

Ko smo že skoro povečerjali, vstopi postaren rojak, ki ga nisem poznal.

— Tako lepo mi je pa zadisalo iz hiše, — se je opravičeval, — da me je kar notri zaneslo. Saj ne boste zamerili, kaj ne, da ne?

— Frank, tebi so pa vrata zmeraj odprta, — mu je zatrjevala gospodinja.

— Prisedi, Frank! Se mi zdi, da bo še za enega.

Bilo je za tri, ne samo za enega.

Frank je sedel, primaknil skledo k sebi in začel opletati.

— Na kruha, Frank, kruha vzemi Frank, — je silila gospodinja.

Dosti značilnih izjav sem že slišal v svojem življenju, toda le malo tako značilnih kot je bila Frankova.

Krožnik kruha je odrinil od sebe rekoč:

— Ja, pa še kaj! Kruha imam doma dovolj, mogoče še boljšega kot je vaš, ne pa golaža...

Iz neke medvojne slovenske povesti:

— On je bil v Rusiji ujet, ona se je pa doma za domovino žrtvovala in mu rodila tri srčkane otročičke...

Kratka Dnevna Zgodba

O pogumnem petelinčku in izzivaču črtu

Črt je bil po Janezovem mnenju najboljši imeniten pes pod nezem. Bil je črn, gladke dlake, ušesa je imel pristrizena, rep odsekan, kakor se dobermanu spodobi. Znal je sam odpirati vrata — sledovi njegovih krempljev se poznajo na vratih še danes, ko Črta samega že davno ni več. Take nadane umetnije, kakor jih znajo vsi psi.

Na cesti se Črt z navadnimi psi sploh ni ukvarjal, toliko da je obrnil, ali pa še tega ne. Če je srečal kakšnega buldoga, je takoj, kljub živzgom, oči odprl in si ogledal palice. Črt je bil nad zakrknjenega sovražnika in se z njim stopel na življenje in smrt. Prišel je do nov ves povaljan in ranjen in včasih več tednov lizal svoje rane. Toda to ga ni izmutilo. Prihodnjič je storil nanko tako. Z drugimi imenitimi psi je bil zopet prijazen, pomagal jim je s koncem svojega repa, včasih se je z njimi pogovarjal, s pasjimi otroki se je pa celo igral, kakor je pri stricah navada.

Prav zaradi tega, ker se je tako zavedal svoje imenitosti, mu je bilo nerodno, če je kdo od njega zahteval, naj mu da nogo. Obratno pa je bil naravnost navdušen, če ga je kdo pozval, naj preskoči plot, naj prinese roba, ki ga je kdo nalašč izgubil ali celo zakopal, in je mahal z repom telikon časa, da ga je Janez opazil, da je vsaj za hip prenehal s svojo njegovo največji ponos in prepuštil mu je skoraj svojo usodo. Janez je čisto izgubil kako reč, zaradi katere ne bi poslušal samo strašnih namunih koz, jih molitve, marveč bi očka, in se mu potopil "Veš, Črt, vso njima pojma o modernih peda-

goških načelih — to je že nekolikokrat izjavila mama — preizkušal prožnost leskovke na tistem Janezovem delu telesa, o katerem pravijo, da ga ni lepo imenovati. V takem kočljivem položaju je Janez poživžgal Črtu, objel ga je okrog vratu in ga potrepal po glavi. "Išči, Črt, peresnico sem izgubil iz šole do doma. Lepo te prosim, Črt, prinesi mi jo." Črt je slišal ukaz "išči" in je bil že ves v ognju. Janez mu je še kaj dopovedoval, a Črt ga ni več poslušal. Poznal je Janezovo pot, saj ga je čisto spremljal v šolo. Kje naj bi Janez izgubil dežnik, kapuce, rokavice, roba ali kaj šolekega, če ne tod? Seveda je Črt tudi vedno vse našel in je rešil Janeza hudih zadreg.

Včasih se je zgodilo, da je bil Janez žalosten in je jokal. Črtova ušesa so takoj prestregla njegove vzdihne, planil je pokonci in prišel pogledati k njemu, naj si je bilo treba pomagati še toliko ovir. Odpiral si je vrata, če so bila zaklenjena, je toliko časa milo evlil, da je kdo uslišal in mu odprl. Odprl se je s prednjima nogama ob nizi in si najprej ogledal položaj. Janez je slonel na mizi in tulil. Nato se je Črt zopet spustil na vse štiri, šel k Janezu, mu položil prednje noge na kolena, glavo pa na ramo in je mahal z repom telikon časa, da ga je Janez opazil, da je vsaj za hip prenehal s svojo njegovo največji ponos in prepuštil mu je skoraj svojo usodo. Janez je čisto izgubil kako reč, zaradi katere ne bi poslušal samo strašnih namunih koz, jih molitve, marveč bi očka, in se mu potopil "Veš, Črt, vso njima pojma o modernih peda-

prišla mama in jo je strgala." Ko se je znova zavedel svoje nesreče, so se mu spet vdrle solze. Toda Črt je vedel, da človek najlažje premaga žalost, če se izjoče zato je Janezu lizal roke in je čakal, da ga bo mnilo. In Janez je vedel, da morda res nima boljšega prijatelja od Črta. Le nekaj ga je jezilo in mu ni bilo všeč.

Črt je bil tako zelo samozavesten, da je izzival in preganjal vse, kar je le mogel. Zlasti mu ni dala žilica miru, da bi se ne pognal za vsem, kar je letelo, tekalo in drvelo. Če je šel mimo grma, na katerem so čepeli vrabci, se cele ure ni naveličal stati pod njim, lajati v vrabce, se zaganjati v grm in jih plašiti. Njegov lajež je bil ogljušljiv, vsa okolica se je priteževala nad njim. Če je zdalek zagledal avtomobil, se je zleknil po cesti in nepremično čakal, da je privozil do njega. Tisti hip se je pognal proti njemu na velikansko jezo voznikov. Dosegel je s svojim ravnanjem, da ga je zapisal policaj in je moral Janezova mati plačati kazen in se zagrozilo so ji, da bo plačala večjo kazen, če bi se ponovilo.

Anpak Črt ni bil prav nič boljši, če je šel v spremstvu na cesto. Tam je navadno pozabil — seveda nalašč — vse, kar se je naučil. Lahko si ga klicati, kolikor si hotel. Še zmedel se ni. Še preden se je Črt sploh zmedel zanje, so neumnice kokoši že bežale. To ga je tako ujezilo, da se je v skok pognal za njimi in jih preganjal, dokler je le mogel. Veliki petelin, race, gos, kokoši, piščanci, vse je videlo v njem svojega sovražnika, bežalo, kričalo in našlo nasilno smrt. (Najbrž so nagonsko slutili, da je bila v davni preteklosti med njegovimi predniki tudi lisica. Črt je namreč zares jedel grozdje).

Pri Janezovih so potem jedli doma pečenko, ki je bila dvakrat dražja kakor na trgu in pri kateri so se vsi kisto držali, najbolj pa mama.

Toda nekoč se je zgodilo, česar Janez ni mogel doumeti. Šli so na sprehod. Črta so peljali skozi vas na vrhici, zunaj vasi pa ga je Janez odpel, da bi se zletal. Komaj so prišli med travnike, je Črt nenadoma obstal. Tam so se pasle kokoši takoj ko so zaslutile njegovo bližino, so začele bežati. Črt pa za njimi. Janez se je pognal za njim, da bi ga zadržal, a brez uspeha. Črt je bil že sredi sladkosti svojega obroka.

A zgodil se je čudež. Nenadno je obstal in Janez ni mogel verjeti svojim očem. Črt ni samo obstal, bilo je videti, kakor bi se pripravljaj na unič. Pred njim je bil ves našopirjen petelinček prtilikavček in se je besno zaganjal vanj. Vse ostalo je bežalo, tudi veliki petelin, on pa se je ustavil in se postavil sovražniku po robu. Vedel je, da je večji in močnejši toda petelinček sam je bil tudi preizkušen pretepač. Zakadil se je v Črta in mu s kljunom iztrgal dla-

ŠIVALKE —

za zelo fine ženske klobuke v svetli delavnici in za dolgo sezono dobe delo pri:
BERWICK HATS
54 W. 39th STREET
NEW YORK, N. Y.
1-27. 28. 29.

DVA PARA BRATOV V AMERIŠKI ARMADI

Pri vstopu v vojno mornarico prisegata dva para bratov. Vsi štirje so si tako podobni in imajo tudi slična imena, da jih je težko razločiti.

Gibraltar in njegova zgodovina

To ime, ki ga zdaj tako pogosto čitamo v zvezi z vojno proti Angliji, označuje predgorje v najjužnejšem delu španske pokrajine Andaluzije. To je ogromna skala, štrleča navpično iz morja nad Gibraltarsko morisko ožino. Ta skala veže Sredozemsko morje z Atlantikim oceanom. Skala je 425 metrov visoka in 4,5 kilometrov široka. Enako strmo pada tudi proti severu, zlasti proti vzhodu. S špansko celino jo veže samo 3 km dolg in 2 km širok pas naplavljenega peska, tako zvana nevtralna tla moleča le malo iz morja. Gibraltarška ožina s povprečno globino 100 metrov, je ob zapadnem vzhodu široka 37, pri vzhodu pa 20 km. Najozji kraj med tema dvema koncema je širok samo 13 km.

Vse predgorje Gibraltarja s površino 446 ha so izpremenili Angleži v mogočno trdnjavo, izredno važno za promet na Sredozemskem morju. Gibraltar je prišel v angleške roke leta 1704. Angleži so ga utrdili tako, da so zgradili več galerij drugo na drugi. Na manjšem strmem zapadnem pobočju predgorja, tam, kjer preide skala po nižini k morju, se razprostira terasno zgrajeno mesto Gibraltar, ki pa ima samo eno glavno cesto in nekaj stranskih ulic. Zgrajeno je po angleškem vzoru, ima velike trgovske hiše, več katoliških cerkev, dve protestantski cerkvi, tri sinagoge in eno mešejo. Prebivalcev ima Gibraltar okrog 21 tisoč in njihovo število je stalno, da bi mesto med vojno ne obremenilo preveč trdnjave.

Spodaj se tišči mesta svobodno pristanišče. Čigar trgovsko brodogojstvo znaša komaj 8.000 ton kjer pa v mirnem času pomorska trgovina bujno cvetne. Blaga se uvozi in izvozi letno nad 6 milijonov ton. Ker prodajo trgovine v mestu vse blago po prvotnih cenah, brez carinskega doplačila, kateremu so podvržene samo alkoholne pijače, je Gibraltar v mirnem času zašeleno pristanišče ladij, čijih potniki kupujejo mnogo cenejša blaga. Okolica mesta je okrašena z umetnimi parki, ki so jih morali zgraditi v skalah, da so bili stroški temu primeren visoki. Prsti so morali prepeljati iz Španije ali celo iz Anglije. Ob vzhodni skale je več kapniških podzemnih jam. Gibraltarška posebnost so opice, živče na skalah okrog trdnjave. To so edine prosto živče opice v Evropi, ki pa žal izumirajo, čeprav jih skrbno negujejo in križajo z drugimi, da bi osvežila njihova kri.

(Gibraltarška skala je bila znana že v najstarejših časih in sicer pod imenom "Calep" kot eden izmed dveh Herkulovih stebrov, za katerima se je v starem veku končal svet. Drugi stebel je bila skala Avila na afriški obali pri Ceuti. Rimgljani so ustanovili na gibraltarški skali kolonijo Julia Calpe.

Ko so v letih 710 in 711, pristali v Gibraltarju Mauri med svojim vpadom v Španijo, je ustanovil njihov vojskovodja Tarik tu utrjen grad. Po njemu so Mauri imenovali tudi goro: Gebel ali Tarik. — Tarikova gora. Tako je nastalo ime Gibraltar. Gibraltarški grad, stoječ se zdaj na prvotnem mestu, so zgradili Mauri leta 1149. Leta 1302 se je posrečilo kralju Ferdinandu II. Kastilskemu iztrgati Mauri to važno trdnjavo. Toda že v februarju leta 1332 je sin maroškega cesarja Abu Melik po 16 mesečnem obleganju z lakoto prisilil posadko, da se je vdala.

Še istega leta in sicer 1349 je Alfonz XI. Kastilski zman poskušal polastiti se trdnjave. Leta 1410 se je polastil Gibraltarja Jusuf III., kralj Granadski. Leta 1438 za vlade Johana II. so Španci zman naskakovali Gibraltar s suhega in z morja. Šele leta 1462 za vlade kralja Henrika IV. je vojvoda Medinski in Sidonski Guzman po dolgem obleganju iztrgal grad Manrom. S tem je prišel Gibraltar v roke Kastilske kralje. Leta 1802 je na prišel pod špansko krono. Karel V. je dal stare trdnjave obnoviti in razširiti. Dela je vodil inženir Speckel iz Strassbourga. Dne 25. aprila 1697 je napadel gibraltarško ožino Jakob Heemskerck in uničil tam zasidrano špansko brodogojstvo.

Med vojno za špansko dediščino se je pojavilo 21. junija 1704 v gibraltarških vodah angleško brodogojstvo pod poveljstvom admirala Rooka, in izkrcalo na obalo 1800 mož. Angležem se je posrečilo 4. avgusta z nenadnim napadom osvojiti trdnjavo. Poskus markiza Villadoriasa polastiti se Gibraltarja z napadom 10.000 Špancev in Francozov s suhega se je izjalovil deloma zaradi mogočnih utrd, deloma pa zato, ker je pravčasno prispela na pomoč obleganecem angleško-holandska flotila in sicer 12. nov. 1704. Naskakujoče Španci in Francozi se sicer podpiralo 24 ladij admiralata Poyeza, pa tudi to ni pomagalo. Drugi poskus združene francoske in španske vojske pod maršalom Tesse v marecu 1705 se je končal s porazom španskega brodogojstva pod poveljstvom admirala Pontisa gibraltarškem pristanišču.

V aprilu 1706 je proglasila angleška kraljica Ana Gibraltar za svobodno pristanišče. Utrechtski mir leta 1713 je prisodil Gibraltar Angliji, ki je petrosila pozneje vsako leto povprečno 40.000 funtov šterlingov, da bi napravila nepremagljivo trdnjavo, svoje trgovine na Sredozemskem morju. V letih 1720 in 1727 so Španci zman poskušali polastiti se Gibraltarja. Angležem so ponudili zanj 2 milijona šterlingov, toda njihova ponudba je bila odklonjena. Leta 1729 se je morala Španija s sevilsko pogodbo odpovedati vsem zahtevam glede Gibraltarja. Zad-

nji španski poskus polastiti se te važne trdnjave, je bil v letih 1779 do 1782. Gibraltar je branil takrat general Elliot. V začetku je bilo naskakujočih 14 tisoč branilcev pa 5.000. Od aprila do konca maja 1781 so izstrelili oblegajoči 56.760 topovskih krogel in bomb, ki so sicer izpremenile mesto v kup razvalin, na utrdbah so pa povzročile malo škode. Pač je pa general Elliot z drznim izpazom 2.000 mož v noči od 26. na 27. novembra 1781 uničil položaj španskih baterij in malone razjedal špansko taborišče. Šele v marecu 1782 se je Angležem posrečilo streti obleganje s tem da so dobili po morju nove čete in živila.

Navzlic temu pa je Bourbonški dvor v aprilu 1782 sklenil nadaljevati obleganje s podvojeno silo. Vodstvo obleganja je bilo poverjeno osvajaletu Minorke, vojvodi Erillonu, ki je prispel v taborišče z 8.000 Francozi v maju 1782, so jeli Španci po načrtu francoskega inženirja d'Arcona postavljati pri Algedrasu plavajoče baterije, ki so štele približno po 300 topov in ki naj bi same kljubovale bombam iz oblegane trdnjave. Toda njihov napad 9. septembra ni dosegel zaželenega uspeha. Ko je pa 12. septembra priplulo združeno francosko-špansko brodogojstvo, obsegajoče 38 vojnih ladij, pod poveljstvom dona Jonisa de Cordova, je stalo nasproti Gibraltarju na morju 47 velikih vojnih ladij, 10 plavajočih baterij in še mnogo manjših ladij, na suhem je pa stalo 200 velikih topov in 40.000 mož broječe vojske.

Posadga Gibraltarja je štela komaj 7.000 mož. Toda vsi napor naskakujoče vojske so bili zaman in ko je prihitel trdnjavi na pomoč z brodogojem admiral Howe, so zavezniki po težkih izgubah proti koncu novembra opustili obleganje. Mir 1783 je prisodil Gibraltar Angliji. Vse poznejše vojne so se Gibraltarja ognile in Anglija je porabila dolgo dobo miru, da je zgradila Gibraltar v trdnjavo, ki se zdi še danes nepremagljiva. Veliko je seveda vprašanje, kako bo z Gibraltarjem, če ga začno naskakovati z najmodernejšimi bombniki. Toda Angleži so najbrž tudi na to že pripravljeni ali pa se vsaj pridno pripravljajo.

NEVERJETNO PRENEHAJE REVMATISMIH BOLEČIN

Nikar po nepotrebnem ne prenašajte bolečin v kitah. Na tisoče ljudi je bilo nepričakovano rešenih revmatičnih bolečin, bolečin v kitah in zgibih s priročnim drgnjenjem s Pain-Expeller-jem. To nenavadno zdravilo naglo pomaga. Do sedaj je že bilo prodanih nad 17 milijonov steklenic. Kupite Pain-Expeller. Zahtevajte Pain-Expeller s sidrom na steklenici.

ADVERTISE
"GLAS NARODA"

SLOVENSKO - AMERIKANSKI

Koledar 1941

Pestra zbirka kratkih povesti, zanimivih člankov in poljudnih razprav iz zgodovine, zemlje- in narodo-pisja; kratkih zanimivosti iz vseh dob in delov sveta... Informativna knjiga za vsakega rojaka, ki zasleduje svetovne dogodke.

Citajte zanimiv članek:
"O LOVU IN LOVCIH,"
ki ga je spisal Fr. Troha.

Slovenic Publishing Company

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Cena 50c

Vsoto lahko pošljete v znakah po 2 oz. 3 cente, če prebivate v Združenih državah.

Posebna priloga:

Trije zemljevidi v barvah: EVROPA LETA 1914; EVROPA PRED SEDANJO VOJNO; EVROPA L. 1940

NAROČITE GA ŠE DANES

Slovensko Amerikanski Koledar za l. 1941, Velika Blaznikova Pratlka za l. 1941, in Priročni Atlas (38 barvanih zemljevidov) — vse skupaj \$1.

Mož Simone

—: ROMAN —:

Francoski spisal: CHAMPOL. — Preložil: LEVSTIK.

3

Bil je zelo ponosen na Simone, najstarejšo med svojimi tremi otroki. Pred vsem zato, ker mu je bila podobna imela je od njega svoje čisto zdravje, prirodno elegantnost, fine poteze in blestečo polt. Poleg tega je spominjala tudi na neko njegovo babico, ki se je proslavila v rodbini z junaškim vedenjem za časa revolucije in je, v kolikor se je dalo soditi po portretih, zapuštala Simone krasne in čudovite oči, svetlorjave in kakor z zlato presejane, obrobene z dolgimi črnimi resnicami, temnokostanjeve, rdečkasto se svetlikajoče lase, nekako posebno rastoče, zelo visoke nad čelom, zlasti pa tisto značilno potezo od spodnjaj sčelnic, ki so jo čim bolj nekega dobrote, drugi pa za trmoglavost.

To napako, oziroma vrline, so ji po navadi prisojali: in dejstvo, da je zagledala beli dan na očetovem posestvu v okolici mesta Nantes, je bilo vzrok, da je nosila Simone priimek "mala Bretonka", nemara je bila baš zaradi tega primka zlasti milo Osminu, ki je bil ohranil v svojem srcu vdanost do rodnega zemlje. Kot otroka jo je obsopal z bonbončki in darili, in zdaj, ko je bila že velika, devetnajstletna deklica in je moral čuvati proti nji spoštljivo mejo, predpisano po njegovi družabni inferiornosti, ji je kazal vendarle še nekako naklonjenost, dasiravno okorno, sramežljivo, leseno in izraženo po njegovem čistem čudnem načinu. Govoril je o go-podični d'Avron:

"Ona ima razum!"

To je bila največja pohvala, ki je mogla doleteti žensko bitje iz njegovih ust: in dogajalo se je včas, da je začel v navzočnosti Simone razvijati praktično idejo, česar bi nikdar ne bil storil vprilo kakšne druge, gospe d'Avron naprimer.

Tisti večer jo je gledal z nekako posebno pozornostjo, ko je stala med njim in med gos-podom d'Avron in grela svoje drobne nožice, obute v fine satinaste šolnice, drugo za drugo ob žerjavci, ki je tlela v kamini.

Gospod d'Avron je nazadnje zasledil med raznimi prospekti pismo, ki ga je boječje ogledal od vseh strani.

"Ta zopni rumeni ovitek in poštni pečat 'Vannes' — to je od tvojega tovariša," je dejal Osminu. "Stavim, da so zadevo zopet odložili."

Ko se je tako cjunčil, je gos-pod d'Avron odpečatil pismo, a že po prvih vrstah mu je ušel vzklík:

"Ne to je preveč! Ta blazni človek mi piše, da sem izgubil pravdo!"

Srdito je vrge pismo v stran.

Val krvi mu je poplaval lice; maha je z rokami, se je začel hudovati, stopajoč z velikimi koraki po sobi sem ter tja.

"Kaj! ti luntje oderuški zalteva jo od mene star dolg, ki sem ga plačal najmanj že dvakrat — saj sem dokazal očitno kot beli dan — in ker sem pozabil zahtevati svoje menjice nazaj, ne misleč si, da je mogoče tako zlorabiti zaupanje, se najde sodnik in jim prisodi pravico — in nte jim pomaga okra-sti. Sicer pa — Justična palača — toda to je še huje, nego Bon-diški gozd!"

"Ne podajaj se v nevarnost," je mizlo odgovoril Osmín, ki je bil pobral pismo in ga je pravkar prebral. "Tvoja za-deva ni obetala dobrega, to sem ti pravil vedno, ker spričo ne-veda, v katerem se nahajajo tvoji papirji, nisi mogel najti no-bene pravomočne listine; bolje bi bilo, da si sprejel poravna-vo, kot se ti je ponujala."

"Danes te s stroški in obrestmi vred ne bo stalo izpod dvajset tisoč!"

"Dvajseti-oč frankov!" je vzklíknil gos-pod d'Avron v navalu nove jeze. "To je nesramnost! Tega si ne pustim dopasti! Priziv bom vložil — pred kasacijsko sodišče po-jdem ako bo treba."

Misel na priziv ga je takoj potolažila in njegov potrti ob-raz se je zjasnil; utalodane zmagonosen je postal, kakor da je določba v njegovo korist že izdana.

"Izvrstno," je dejal Osmín, "to bo tridesettisoč frankov mesto dvajsettisoč."

"Pri prizivu bom dobil, to vem z gotovostjo!"

Osmín je odločno odkimaval z glavo, dočim je gos-pod d'Avron zaključil:

"No, in s tem si vsaj pridobim časa — to je glavno, zakaj v tem trenutku ne premorem dvajsettisoč frankov — in niti ne vem, če jih bom našel drugje."

Pri tem priznanju je gos-pod d'Avron nehote ponizal glas, ker ni maral povdarjati neprijetnih stvari, posebno zaradi Simone ne. Kakor mnogi roditelji, je bil tudi on navdan od načela, da otroci želva vidijo in slišijo, ter ne razumejo nič česar in v svoji nepremišljenosti je bil mladane že pozabil navzočnost deklice, ki je ravno kar stopila v sosednjo sobo, nadaljujoča svoj opravak.

Nasprotno je Osmín s tistim nerazumevanjem gotovih rahločutnosti, nad katerim se je gos-pod d'Avron včas jezil, čele povzdigoval svoj glas in govoril z ostrim povdarkom.

"Da — vsi tvoji vrednostni papirji so obremenjeni — in tvoje imetje je obloženo s hipotekami. Zdaj gine že celo kredit, kakor gine ostalo . . ."

"Ni mi treba staviti vsega tega pred oči," ga je preki-nil gos-pod d'Avron. "To vem preveč dobro, in dovolj me skrbi."

Zares ga je skrbelo, že par trenutkov. Njegova otroško-gibčna postava je kazala potrnost in eigara mu je bila vgasnila.

Osmín je nadaljeval neizprosno:

"In kaj si storil, da odpomoreš temu položaju? Izku-šaj si pridobiti časa, za v-akalo ceno. To je sistem, po ka-terem napenjamo struno, dokler ne počni, in se umikamo nazaj, da bo boljši skok!"

Toda gos-pod d'Avron je bil že potolažen; potipal je Osmí-nu po rami in je rekel:

"Ti vidiš vse črno, po tvoji stari navadi. Danes ni prvič, ko mi prorokuješ konec konca, pa sem se še vedno rešil iz za-gate in se bom tudi zdaj, s svojimi fosfati."

(Nadaljevanje prihodnjih.)

Milijonska pravda francoske grofice

Iz Ljubljane poročajo: — V senci svetovnih dogodkov, ki tirajo Evropo v novo katastrofo, se zaključuje te dni afera grofice z nezakonskim otrokom in bajnim bogastvom, ki jo je privedlo nekaj ducatov nadležnih upnikov pred sodišče in ki sedaj toži sestre samostana sv. Vincencije v Radečah za malo-ne 40 milijonov. Senzacionalni razplet življenjske drame mondenske aristokratke se je pričel že pred leti v Parizu, odkoder jo je pot na begu pred življenjem povedla preko Grčije v Jugo-lavijo. Na pragu posavskega samostana, v katerem si je izgovorila od sveta od-maknjen kot in pokoj in žrtvo-vala zato celo svoje težke mi-li-jone za dobra dela, pa jo je življenje dohitelo in zgrabilo s toliko silo, da se je spet vsa poglata vanj in se v novem po-letu povzpela na svoj nekdanji družabni položaj ter se obdala z novim sijajem v razkošni pa-lači sredi tržaškega aristokrat-skega okraja. Ko je sedaj prav v življenju spet našla svoj mir in v otroku svojo srečo, terja svoje bogastvo od samostana, ki ji za bajne denarje ni mogel dati, česar je dolgi pet let za-man iskala.

Vsa javnost v Trstu in Vid-mu govori že štirinajst dni o veliki aferi gospe Renee Safforoy, grofice Moris de Rola. Beneski "Gazzettino" in menda še neki drugi listi so objavili že celo serijo poročil o stvari, ki bo o njej sedaj sodišče izreklo svojo poslednjo besedo. Ves kompleks dogodkov pa je ven-dar tako skrivnostno zagone-ten, da so nastali celo že dvomi o resničnosti vse pisane stori-je, da o njih ni moči izreči kakršne koli sodbe, saj se oporeka naj-važnejši moment v njej, dviga-jo najrenejši ugovori proti grofični milijonski terjatvi na-sproti usmiljenkam iz Radeč, katerih videmski pravni za-stopnik z vso odločnostjo pri-bija, da usmiljenke od grofice niso dobile niti prebite pare. Zato se kot kronisti omejujemo zgolj na to, da povzamemo iz o-menjenih listov bistvene mo-mente, kakor jih je pripovedo-vala italijan-kim novinarjem grofica sama in kakor jih po-jasnjuje videmski advokat G. Cosattini in grofični znanec grški novinar Konstantin Cim-bas.

Renee Safforoy, grofica Mo-ris de Rola, stanuje sedaj v Tr-stu, v palači Artelli, ki po dol-gem preči okraj v katerem se je v zadnjih sto letih nanizalo le-po število palač in razkošnih

vil italijanskih, avstrijskih in drugih aristokratov. Groficea si je palačo najela pred dobrim mesecem in ima najboljši na-men, da jo tudi kupi. V njej sedaj živi z otrokom, ki mu je pred mesecem dni dala življe-nje, z neko družabnico, služki-njo in služabnikom. V eni iz-med bleščečih dvoran je pred nekaj dnevi sprejela novinarja in mu takole pripovedovala:

V Parizu, kjer se je pričela njena drama, ji je leta 1933 u-mrl soprog. Njegova smrt jo je tako potrla, da je življenje zanj izgubilo sleherni čar in v-aklo vsebino. Bchotno pariško življenje se ji je odtujilo in v svoji žalosti se je odločila, da na potovanjih po daljnih kra-jih poišče tolažbo in mir, ki ga je izgubila. Celot leto je preži-vela v Grčiji. Nato je za leto dni prišla v Jugoslavijo. Toda tudi čas in tuji kraji ji njene srčne rane niso izlečili. V svo-jem obupu se je odločila, da se umakne v samostan. Našla je svoj novi dom pri sestrah v Ra-dečah. Sestro Vincencije Kapljo, predstojnico velikega samostana sester, ki posedujejo po vsej Jugoslaviji ogromna po-estva, se je grofica spora-zumela, da v nekaj mesecih na-pravi odločilni korak in se za vselej odreče posvetnemu živ-ljenju. Ta čas, je grofica mir-no pripovedovala, je izročila samostanu tudi vse svoje boga-stvo, celih 199,000 angleških funtov šterlingov, da bi se po-rabili za dobra dela. Groficea je novinarju pokazala celo pisma samostanske predstojnice Kaplje, v katerih ji je ta potrdi-la prejem ogromne vsote in ji izjavila, da ji bo vse nemu-doma povrnjeno, če bi se še v za-dnjem hipu premislila in se od-rekla klavzuri.

Meditem, ko je groficea pri-povedovala dalje, si je od svo-jih milijonov izgovorila okrog 8000 funtov, da bi lahko še za-dnje mesece, ki so jo ločili od sa-mostanskega življenja, prežive-la v svobodi, ter se je odpravila v Trst. Toda nekega dne, v resnici povsem nepričakovano, se je v njej znova porodila ne-ugnana volja do življenja, ki jo je sprožil najen razlog in v hi-pu si je bila na jasnem, da ni za samostan in njegovo vsenu se odpovedujoče življenje. Ne-mudoma je pričela uveljavljati

O NEMIRIH V ITALIJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

vstreljeni trije italijanski ge-nerali in sicer, da so jih vstre-lili nemški vojaki.

Isti poročevalec je z Rakeka sinoči prejel nova poročila o položaju v severni Italiji. Iz italijanskih virov je tudi pre-jel poročilo o nemirih v Trstu. Isto poročilo pravi, da so 18. januarja v Trstu vprizorile ve-like izgrede žene, ki so stale v krušni vrsti. 20 žena je bilo aretiranih, toda naslednje ju-tro so bile vse izpuščene. Pre-dno pa so jih izpustili, jim je fašistična policija dala piti ri-cinovo olje (castor oil).

Ravno tako pravi poročilo z Rakeka, da so 16. januarja vo-jaki fašističnega polka v Tr-stu napadli svoje častnike. — Mnogo vojakov je bilo "posla-nih v kazen."

V Trstu in po severni Itali-ji so se pojavile Mussolinijeve slike z jekleno čelado na gla-vi. Pod sliko pa je napis: "Za-kaj sam sebe ne uničiš?" Več takih slik je mogoče videti na Rakeku.

V Milanu in po mestih se-verne Italije so bili tudi raz-širjeni oklici z napisom: — "Abasso Germania!" (Doli z Nemčijo!) Drugi oklice pa pra-vi: "Italijanski narod, stoj krepko! Emanuel in Badoglio bosta tvoja rešitelja!"

Jugoslovansko časopisje ni prineslo nobenih poročil o ne-mirih v Milanu in Turinu.

PONOVO NAZNANILO.

Kakor je že naš rojak Mr. Frank Kerže v svojem obšir-nem članku v tem listu z dne 2. januarja med drugim poročal, se vrši važna seja Združenih slovenskih društev v New Yorku, in sicer prihodnji petek dne 31. januarja ob 8. uri v dvorani Slov. doma v Brooklyn, N. Y.

Iztise omenjenega članka sem razposlal vsem delegatom Združenih slovenskih društev, katera naj smatrajo tudi kot poziv na to sejo, ker posebnih dopisnic se to pot ne bo razpo-šiljalo, kar blagovoli, dragi delegatje in delegatinje, vzeti na znanje.

Prosim, pridite vsi na to se-jo, ker med drugimi važnimi stvarmi se vam bo poročal čisti obračun zadnjega skupnega piknika, kakor tudi celokupni obračun Združenih slov. društev. Nadalje se bo na tej seji odločilo glede skupnih bodočih prireditvev v tem letu, itd.

Sobratrski pozdravom

Anthony Svet,

tajnik in blagajnik.

Odvetnik Giovanni Cosattini ki zastopa sestro Vincencije Kapljo in vso pokrajinsko or-ganizacijo njenega reda v Ju-goslaviji, pa je na prva poro-čila listov takoj reagiral ter v službeni obliki objavil, da us-miljenke osporavajo veljav-nost potrdil ki naj bi se jim bi-la izvabila z zavijanjem in pre-varami. Odvetnik je grofici o-čital, da je le na videz spravila 199,140 funtov v Benetke, kar dokazuje s fotografskim po-snetkom neke svoje carinske u-vodne deklaracije, v kateri je navedena tudi omenjena vsota, ki pa je bila očitno ponare-jena, poleg tvenih 100 dinarjev in 30 lir. Groficea je tudi na-pak trdila, da je ta denar spravi-la v Jugoslavijo in ne v Ita-lijo. V smislu teh njegovih ugotovitev je bilo treba deman-tirati grofične trditve, po ka-terih naj bi bila svoje milijone izročila sestri Kaplji, odnosno njenemu samostanu ali kateri-koli drugi pripadnici njenega reda, zato da bi se porabili za dobra dela. Demantirati je bi-lo treba tudi, da bi groficea ime-la kake dokumente, ki naj bi podpirali njene trditve. Od-poti.

BLAZNIKOVA Pratika

za leto 1941

Cena 25c

• poštino vred.

KNJIGARNA

"Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

vetnik je k svojemu popravk se pripisal, da pritiče sedaj po slednja beseda kot civi ni in stanci sodišču v Trstu, kot ka zenski pa sodišču v Vilnu.

Prav pred tednom dni pa s je grofični znanec Cimbasa v nil v Trst. Kakor je sam pr-povedoval svojem tržaškem kolegu, si je ta čas mnogo pr-zadeval, da bi do kraja dognal vso tako zelo komplicirano za-devo in pripomogel grofici d-njenih pravic. V družbi grofi-ce jim je pokazal njena potrdi-la, ki ji jih je izstavila samo-stanska prednica, poleg tega pa tudi po vseh predpisih legali-zirano kopijo kazenske ovadbe, ki jo je neki novomeški odvet-nik na njegovo pobudo vložil pri tamkajšnjem sodišču proti samostanu, ki spada v njegovo območje.

Zares se vsa zgodba glasi ka-kor bajka. Ali so argumenti francoske grofice in njenega grškega novinarja zares vsi ne-oporečni? Ali res ne tiče za vso stvarjo prevare, kakor pra-vi videmski advokat? Menda resnica in pravica, ki ju bo to-krat novomeško sodišče delilo francoski grofici in radeškim sestram, v resnici ni več daleč. Zabeležili jo bomo z zadošče-njem, in vestno kot kronisti, ka-kor smo skušali podati jasno sliko o do-edanjem razpletu dogodkov iz življenja grofice, kolikor se je pač po naših vi-rih dvignil zastor izpred odra-njene skrivnostne življenjske poti.

Poučni spisi

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO. Sestavl. dr. F. J. Kern. Vezan. Cena \$2.00

BODOČI DRŽAVLJANI naj naroč. knjižice — "How to become a citizen of the United States". V tej knjižki so vse pojasnili in nako-ni za naseljen. Cena 35c.

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK, spisal Franjo Du-lar. 278 strani. Cena trda vez. Cena \$1.50 Zelo koristna knjiga za vsakega živinorejca; opisa raznih bolezni in zdravljenje; slike.

GOVEDOREJKA. Spisal H. Legvart. 143 strani. S slikami. Cena \$1.—

KNJIGA O LEPŠEM VEDENJU. (Urban.) Vez. Cen. .75c

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU. 111 strani. Cena 50c.

MLEKARSTVO. Spisal Anton Pevc. S slikami. 108 strani. Knjiga za mlekarnje in ljubitelje mlekarstva sploš. Cena 50c

NAJVEČJI SPISOVNIK. — 156 strani. Cena 50c

NARE ŠKODLJIVE ŽIVALI v PODOBNI in SE-SEDI. Opisal Fran Erjavec. 224 strani. Broš. Cena .25c

OSRETNO KNJIGOVODSTVO 258 strani. Vez... Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stvarno, umetno in strojno knjižničarstvo ter šola-solivarstvo. Cena \$1.—

ODKRITJE AMERIKE, spisal dr. MAJAR. Trije deli: 162, 141, 133 strani. Cena mehko vez Poljuden in natančen opis odkritja novega sveta. Spis se čita kakor zanimiva povest ter je sestavljen po najboljših virih. Cena 50c

PRAKTIČNI RAČUNAR. Trda vez. 251 str... Priročna knjižica, ki vsebuje vse, kar je pri nakupu in prodaji potrebno. Cena 75c

PROBLEMI SODOBNE FILOZOFIJE. Spisal dr. F. Veber. 341 strani. Knjigo toplo priporočamo vsakomur, ki se hoče seznaniti s glavnimi črtami sodobne filozofije. Cena 50c

SLOVENSKO-NEMŠKI SLOVAR. Sestavl. Dr. F. Bradac. — 625 strani. Cena \$1.25

UMNI ČEBELAR. Spisal Frank Lakmayer. 163 strani. Cena \$1.—

VELIKI SLOVENSKI SPISOVNIK. Sestavl. H. Podkrajšek. — 437 strani. Cena \$1.—

VELIKI VSEVEDEŽ. 144 strani. Zbirka zanimivih in kratkočasnih spretno-sti: burke in šaljevi poskusi; vedečevalna ta-bela; punktiranje; zastavice. Cena \$1.—

ZDRAVILNA ŽELIŠČA. 62 strani. Cena .25c

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company
216 W. 18th Street
New York, N. Y.